

БІБЛІОТЕЧНИЙ, АРХІВНИЙ, МУЗЕЙНИЙ КОМПОНЕНТИ ДОКУМЕНТОЗНАВЧО- ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Л. В. Васи́лига, *завідувач бібліотеки*
Уманський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Т. Г. Шевченка, м. Умань, Україна

Документознавчо-інформаційна діяльність – це нова галузь знань, що сприяє зростанню ролі інформаційних процесів у всіх різновидах людської діяльності, оскільки інформація в розвитку сучасного суспільства стала найважливішим ресурсом, крім того є головним продуктом виробництва і предметом економічної діяльності суспільства. Саме за допомогою діяльності у сфері діловодства та інформаційних процесів розширюється коло центрів науково-технічної інформації, посилюється значення високоякісного інформаційного забезпечення вищого керівництва всіх рівнів і напрямів соціального управління на базі новітніх технологій застосування глобальних світових мереж. Оскільки ця сфера діяльності за своєю метою є інформаційною, вона об'єднує навколо себе такі компоненти, як: бібліотеки, архіви, музеї, адже саме звідти ми маємо змогу почерпнути якомога більше інформації.

Ґрунтуючись на діяльнісному підході, що припускає вивчення таких елементів як мета, суб'єкт, об'єкт, предмет, умови, результат діяльності, можна виявити й інші загальні риси інформаційного обслуговування, виконуваного різними установами.

Мета інформаційного обслуговування – загальна – задоволення інформаційних потреб, хоча зміст цих потреб у різних установах розрізняється. Наприклад, у краєзнавчому музеї задовольняються, головним чином, потреби в інформації про природу, економіку, культуру і т. д. на даній території; в науково-технічній бібліотеці автомобільної промисловості – потреби, пов'язані з цією галуззю економіки; в історичному архіві – потреби у вивченні історії культури, економіки регіону, країни [2, с. 31].

В інформаційному обслуговуванні зазвичай беруть участь суб'єкти двох типів, як і в інших інститутах сфери обслуговування: той, хто виконує суспільно-корисну діяльність і той, хто задовольняє свою потребу в ході цієї діяльності (співробітник музею, відвідувач архіву; бібліотекар і читач). Ці різно-рольові суб'єкти однак пов'язані єдиною метою (задоволення потреби одного з них, другий задовольняє свої потреби через

оплату його праці) і єдиним результатом є послуга. В сутності в обслуговуванні перетинається діяльність названих двох типів суб'єктів, набуваючи риси спільної діяльності. По-цьому діяльність у сфері інформаційного обслуговування носить діалоговий характер [5, с. 16].

Загальним є і те, що в якості об'єкта діяльності виступають інформаційні потреби, предметом праці є не природний або створений руками людини матеріал, а запит (відвідувача, читача, глядача, слухача тощо). У запиті у вербальній (усній або письмовій) формі виражений ідеальний або реальний предмет потреби користувача (книга, інформація, знання, прохання та ін.) [3, с. 33]. Ця діяльність здійснюється з допомогою інформаційних ресурсів (ІР). Частиною інформаційних ресурсів є документні ресурси.

Людина з розвинутою інформаційною культурою характеризується як особистість, що володіє цілим комплексом знань і умінь: по-перше, це володіння тезаурусом, включає такі поняття, як інформаційні ресурси, інформаційний світогляд, інформаційне середовище, інформаційний поведінка та ін.; по-друге, вміння грамотно формулювати свої інформаційні потреби та запити; по-третє, здатність ефективно і оперативно здійснювати самостійний пошук інформації за допомогою як традиційних так і нетрадиційних, в першу чергу, комп'ютерних пошукових систем; по-четверте, вміння раціонально зберігати та оперативно опрацьовувати великі потоки та масиви інформації; по-п'яте, знання норм і правил «інформаційної етики» та вміння вести інформаційно-комунікаційний діалог.

Інформаційна культура особистості виступає як одна з важливих складових загальної культури людини, без якої неможливо взаємодіяти в інформаційному суспільстві. Інформаційна культура особистості формується протягом усього життя людини, причому, як правило, цей процес має стихійний характер, що залежить від ступеня виникнення перед особистістю завдань [4, с. 74].

Отже, бібліотечний, архівний та музейний компоненти у своїй документознавчо-інформаційній діяльності мають тісний взаємозв'язок, та володіють високим рівнем розвитку та інформаційними ресурсами. Дані компоненти повинні відповідати завданням і цілям, які стоять перед ними як перед учасниками системи соціальних комунікацій [6, с. 56].

Сильні сторони внутрішнього потенціалу взаємодіючих компонентів повинні доповнювати один одного і сприяти обпільному розвитку документознавчо-інформаційного середовища країни, тому, що саме сучасній людині потрібні сформовані навички ефективної взаємодії з інформаційним середовищем вже на початковому етапі своєї професійної діяльності. Саме у цьому їй допомагають компоненти документознавчо-інформаційної діяльності, які розширюють наш світогляд, кругозір, знання.

Список використаних джерел

1. Барановська О. Формування інформаційної культури // Шлях освіти. – 2000. – № 3. – С. 31–34.
2. Брежнева В. В., Минкина В. А. Информационные услуги: особенности и классификация // Современное библ. – информац. образование : учеб. тетради. Вып. 1 / Санкт-Петербург, гос. академия культуры. – С.Пб., 1996. – С. 33–48.
3. Гендина Н. Концепция формирования информационной культуры личности: опыт разработки и реализации / Н. Гендина // Открытое образование. – 2005 – № 6. – С. 74–82.
4. Карпенко О. О. Концепція професійного спрямування : навч. посіб. для студ. спец. «Документозн. та інформ. діяльність» / О. О. Карпенко. – Х. : Нац. аерокосм. Ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2008. – 48 с.
5. Концепція якісних змін бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України // Бібліотечний форум. – 2015. – № 2 (2). – С. 50–60.

МУЗЕЙНА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

М. В. Аліман, к. е. н., доцент, завідувач музею історії
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава, Україна

Навчальні заклади: загальноосвітні школи, ліцеї, коледжі, технікуми, інститути, академії, університети, наукові установи, їхні окремі структурні підрозділи повинні мати у своєму складі музеї, аудиторії – музеї або кімнати – музеї.

Музей чи музейний комплекс навчального закладу, зокрема присвячений його історії є важливим навчально-науковим, виховним і культурно-просвітницьким центром. На працівників